

Møde i Nationalparkrådet den 17. marts 2025

Referat – ENDELIGT

Udsendt 2. april 2025

Mødetid: 17. marts 2025 kl. 17.00

Mødested: Sportium, Lerpøtvej 55, 6800 Varde

Deltagere: Medlemmer af Nationalparkrådet for Nationalpark Vadehavet samt sekretariatet

Mødeleder: Jens Lorenzen, formand for rådet

Referent: Alette Houman Dyhrfjeld

Bilag: Bilag udsendt med den endelige dagsorden 1 uge før mødet

Deltageroversigt:

Ribemarsken, formand	Jens Lorenzen	
Vadehavets Bådklubber, næstformand	Steffen Steffensen	
Museerne i Vadehavsområdet	Anne Marie Ludvigsen	
Danmarks Fiskeriforening	Pau Schramm	
Dansk Botanisk Forening	Søren Vinding	Afbud
Destination Vadehavskysten	Hans Peter Folmann	Ikke til stede
Aarhus Universitet, Bioscience	Thomas Bregnballe	Afbud
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	Thomas Bo Sørensen	Ikke til stede
GEUS	Verner Brandthage Ernstsen	Afbud
LAG Fanø/Varde	Preben Friis-Hauge	
LAG Tønder/Haderslev	Johanne Marie Ludvigsen	Afbud
FLAG	Ole Jacobsen	
Lokalarkiverne	Jytte Knudsen	
Marsken omkring Sneum Å	Kurt Aakjær	
Region Syddanmark	Poul Erik Jensen	Afbud
Det Rådgivende Udvalg for Tøndermarsken	Jens Møller	
Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet	Niels Fischer-Nielsen	Afbud
Business Esbjerg	Troels Larsen	
Vadehavets FormidlerForum	Bente Krog Bjerrum	
Vadehavskunstnerne	Afventer udpegning	Ingen repræsentant
Skallingen, Ho og Oksbøl	Bente Rasmussen	Afbud
Varde Ådal	Hans Julius Jakobsen	
Marbækområdet	Carsten Mathiesen	Ikke til stede
Fanø	Torben Korsgaard	
Fanø	Julie Aalund Sørensen	Ikke til stede
Ribemarsken	Kent Rygaard	
Mandø	Poul Erik Fredskild	Afbud
Rømø	Christiane Terhart	
Rømø	Henrik Manø Stenrøjl Kristensen	
Tøndermarsken	Kurt Schmidt	Afbud
Tøndermarsken	Anette Liljensøe	

Praktiske oplysninger:

Selve mødet starter kl. 17.30 og forventes afsluttet senest kl. 20.30. Der serveres en let anretning og sodavand fra kl. 17.00 – 17.30. Der vil under mødet være kaffe/the/vand og sødt til rådighed.

Ændringsforslag samt afbud til: vadehavet@danmarksnationalparker.dk eller telefon 72 54 36 34 **senest den 10. marts 2025 kl. 12.00.**

Punkter på dagsordenen:

Punkt 1 - Velkomst og godkendelse af dagsorden - Beslutningspunkt (5 min.)

Motivering:

Jens Lorenzen byder velkommen og dagsordenen godkendes.

Referat:

Jens Lorenzen bød velkommen og orienterede om afbud. Der var 9 afbud til dagens møde, og 4 var ikke mødt op. Man kan blive syg, men der er udgifter til forplejning og det er dyrt for nationalparken, hvis man ikke melder afbud, så Jens Lorenzen opfordrede til, at der meldes afbud senest 1 uge før mødet, hvis man ikke har mulighed for at deltage.

Jens Lorenzen bad herudover om, at der under punkt 3 tilføjes valg til Kulturudvalget. Dette godkendte rådet.

Beslutning:

- Dagsordenen blev godkendt med tilføjelse af valg til kulturudvalget under punkt 3.

Punkt 2 – Mit Vadehav v/Helle Hovmand-Rasmussen – Orienteringspunkt (30 min.):

Motivering:

Projektkoordinator Helle Hovmand-Rasmussen fortæller om Nationalpark Vadehavets undervisningsportal Mit Vadehav.

Referat:

Helle Hovmand-Rasmussen takkede for, at hun måtte komme og fortælle om MitVadehav. Helle Hovmand-Rasmussen er dels en del af holdet i nationalparksekretariatet, men er også ansat hos Myrthue under Esbjerg Kommune. Helle Hovmand-Rasmussen viste rådet den nye hjemmeside, som netop er 'gået i luften'. MitVadehav projektet startede i 2006 og opgaverne genopfriskes løbende, ligesom der kommer flere opgaver til.

Hjemmesiden er primært lavet til børnehaver, skoler og ungdomsuddannelser. Her kan lærere finde inspiration til at arbejde med Vadehavets natur og kultur. Hjemmesiden har knap 200 fine opgaver, som dækker folkeskolens fag og fungerer som 'åben skole', hvor man forbereder sig hjemme, arbejder ude og følger op hjemme. Mange lejrskoler benytter sig af siden.

MitVadehav udbyder også gratis kurser til undervisere og pædagoger og opgaverne er udviklet af Vadehavets FormidlerForum (VFF). Helle Hovmand-Rasmussen viste hæftet 'Tips og Tricks når du skal formidle Vadehavet', som er lavet til formidlerne. Herudover viste hun eksempler på det materiale man kan printe fra hjemmesiden.

Ud over undervisningsmateriale, er der en vidensbank på hjemmesiden, her finder man film, artikler, bestemmelsesark, fakta ark, fortællebøger og malebøger, et kort over Vadehavet, en ordbog samt en tidevandstabel. Helle Hovmand-Rasmussen viste hvordan hjemmesiden fungerer og hvordan man finder både opgaver og viden, blandt andet spiselige planter og skaldyr fra Vadehavet. 13.000 bruger hjemmesiden årligt.

Der er også lavet en plakat med 100 arter fra Vadehavet, ude fra vaden, og der kommer snart en plakat med arter inden for diget.

Helle Hovmand-Rasmussen er på vej til en naturfagskonference, Big Bang, som er besøgt af rigtig mange undervisere. Her deltager lejrskolenetværket fra Vadehavet også.

Alle kommunerne arbejder med Vadehavet i undervisningen. I Tønder Kommune har de 'Jeg bor ved Vadehavet', i Varde Kommune har de en rygsæk, 'Udforsk', og på Fanø kender alle til og er

stolte af Vadehavet. Esbjerg Kommune benytter sig af MYRTHUE, Fiskeri- og Søfartsmuseet og Vadehavscentret.

Steffen Steffensen fortalte, at det undervisningsmateriale vi arbejder med på nationalparksbiblioteket 'Vadehavet' også udarbejdet af MitVadehav i samarbejde med 'Kend dit hav' fra Aarhus Universitet. Undervisningsmaterialet omhandler plast i Vadehavet.

Anne Marie Ludvigsen orienterede om, at VFF har et årsmøde, hvor rådets medlemmer er velkomne til at komme forbi.

Ole Jacobsen foreslog, at man laver en særlig side til forældre, hvor de kan finde inspiration. Helle Hovmand-Rasmussen forklarede, at der er en side der hedder 'Ferie ved Vadehavet', som snarest bliver offentliggjort.

Jens Lorenzen takkede Helle Hovmand-Rasmussen for et spændende oplæg.

Punkt 3 – Stednavne – Beslutningspunkt – oplæg til bestyrelsen (70 min.)

Motivering:

Vadehavsområdet har egne dialekter og sågar et eget folkeslag, friserne, med eget sprog, frisisk. Ligesom friserne er stort set forsvundet fra det danske vadehavsområde, så er vidnesbyrd i form af stednavne til lands og til vands samt det talte sprog (dialekter) ved at forsvinde. Det gælder også de maritime kulturer. Det skal afklares, hvordan områdets stednavne kan sikres for eftertiden. Dernæst om det er muligt at sætte gang i en indsats som dokumenterer og bevarer denne særlige kulturarv. Der udarbejdes en projektbeskrivelse og om muligt igangsættes et projekt. Opgaven vil indebære, at der skal etableres dialog med kendte og nye samarbejdspartnere. Indsatsen vil naturligt have et lokalt afsæt, men netop fordi Vadehavsområdet er forbundet historisk og kulturelt, vil en dialog med samarbejdspartnere i Tyskland og Nederlandene indgå i indsatsen. I rådet er repræsentanter for de lokale områder og gode folk med godt lokalkendskab. Derfor vil sekretariatet gerne have jeres hjælp. Kom frisk frem med alle de gode lokale navne – og den betydning I mener de har – sandt eller rygte – det betyder ikke noget. Vi finder ud af det, det er et godt sted at starte. Vi vil også gerne høre rådets tanker om hvorfor det mon er kommet så markant ind i planen (forslaget fik mange stemmer) og hvordan I tænker det gavne vores område – kort sagt: hvad vil rådet gerne have ud af indsatsen/satsningen.

Referat:

Jens Lorenzen orienterede om, at bestyrelsen har bedt rådet arbejde med emnet, som er et emne fra den nye nationalparkplan. Rådet skal drøfte, om der er basis for at lave et projekt og i givet fald hvilket.

Anne Husum Marboe fortalte, at nationalparken er nysgerrige på Vadehavets stednavne. Hun var interesseret i at få kendskab til rådets lokalviden og kom med nogle eksempler på stednavne. Herefter blev rådet bedt gå i grupper og komme med deres kendskab til stednavne og historien bag, men ikke mindst fortælle, om og hvorfor vi skal arbejde med emnet. Steffen Steffensen fortalte, at stednavne stille og roligt er på vej ud, eksempelvis er der ingen stednavne i søterritoriet på vores eget kort. Vi bliver nødt til at holde fast i stednavnene. Han opfordrede til, at vi bruger særligt de maritime stednavne, så de ikke går i glemmebogen.

Rådet gik ud i grupper og kom med følgende kommentarer:

Gruppe 1:

Gruppen var enige i, at de ønsker at bevare stednavnene. Hvis de forsvinder, forsvinder den lokale identitet. Stednavnene sikrer, at vi alle kan finde hjem, er kendte i området og sikrer den lokale

forankring. Hvis vi skal tilvejebringe stednavne, kan de sikre lokal involvering. Det er også vigtigt at få betydningen af stednavnet med. Der skal inddrages kort i arbejdet.

Anne Marie Ludvigsen påpegede, at det er vigtigt at involvere de lokalhistoriske arkiver og nævne, at Historisk Atlas er en god platform til at udbrede kendskabet til emnet.

Gruppe 2:

Gruppen havde drøftet om vi skal sikre eller genoplive kulturarven, for mange navne var allerede glemt. Det vil være dejligt, hvis vi kan arbejde videre med emnet og gøre det mere spændende, så det ikke glemmes, og samtidig skabe lokal stolthed.

Gruppe 3:

Gruppen ønsker at fortælle historien, for at den ikke glemmes. Fortælling er vigtig, det styrker kultur og tilhørsforhold. Det er også sjovt at kunne fortælle historier om stednavne. En mulighed kunne være, at man spørger lokalbefolkningen på de digitale medier, og opfordrer dem til at skrive stednavne og forklaringer på dem. På Rømø har man for eksempel en båke på nordenden af øen, som hedder 'æ bollert', hvilket kommer af det hollandske bord. Bollert (beskrives som polde) dannet af eksempelvis muslingebanker, flyttende mod syd. Der sattes fletværk af pæle (bollertes) for at landsikre, tid ca. 1634 og frem. 1865 sattes grænsemærke op, æ bollert. Rømsere gik nord for grænsemærket og sang danske frihedssange. Mærket er fredet i dag.

Lammelægger er eksempelvis en sælbanke. Stednavnene kunne eventuel indarbejdes på MitVadehavs hjemmeside og munde ud i en digital stednavnsfortegnelse med forklaringer og gode historier – også gerne med små filmklip.

Eksempler på andre stednavne og viden:

Rømø: Juvre, Helms Odde, Jordsand, Hundehul, Bolilmark/Blindmark, Mantagesvej, Småfolksvej, Lammelægger (sælbanke), Ejlandslå (fra før diget/landet lagde til, tyskerne mente de skulle inddrive skat for græsningsmulighed. Rømøboerne planlagde udsyn i forbindelse med springflod, så meget af landet var under vand og dermed blev skatten mindre), Lerbjerg (1644 slaget svensker krigene – se 'Sagn og historier på Rømø'. Oversigtskort over stednavne findes på lokalarkivet på Rømø.

Tjæreborg/Darum: Allerup Knap (Sneum-Darum udløb), Roborg (ladested), Sneumgård, Krogsgård.

Esbjerg: Myrthue, Måde (teglværk), Jerne (landsby).

Varde Å: Æ wolm (nord for åen), Æ fjord (Ho bugt).

Tøndermarsken: Terkelshøl (redested for terner, følger tidevandet i Vidåen), Margrethekog, Frederikskog.

Henrik Manø Stenrøjl Kristensen henviste til marinehistorie:

<https://marinehist.dk/orlogsbib/g/Grandjean-soekort.pdf>

Jens Lorenzen takkede for rådets input, som vil blive bragt videre til bestyrelsen.

Herefter var der valg til kulturudvalget.

Jens Lorenzen spurgte, om nogen ønskede at træde ind i udvalget.

Anne Husum Marboe forklarede, at Ole Jacobsen pt. sidder i udvalget, som har repræsentanter fra bestyrelsen og rådet samt 3 faglige repræsentanter.

Ole Jacobsen forlader desværre rådet, da FLAG nedlægges, så der skulle vælges 2 nye repræsentanter til kulturudvalget.

Ole Jacobsen fortalte, at det havde været sjovt og kreativt at sidde i kulturudvalget, som er åbne for spændende opgaver. Udvalget har blandt andet arrangeret en vadehavsrevy. De mødes 3-4 gange om året i et par timer. Udvalget er rådgivende og ikke udførende.

Jytte Knudsen stillede op og blev valgt.

Beslutning:

- Rådet gav deres input til bestyrelsen, som er som følger
 - Stednavne, både terrestriske og marine, er vigtige, da de har historisk og kulturel betydning, styrker tilhørsforhold og lokal forankring
 - Lokalbefolkningen kan med fordel involveres i at afdække stednavne via digitale medier
- Jytte Knudsen blev valgt til Kulturudvalget

Punkt 4 – Meddelelser - Orienteringspunkt (40 min.)

Motivering:

Kort orientering fra formanden, bestyrelses- og udvalgsrepræsentanter samt sekretariatet.

- Nyt fra formanden
- Orientering fra bestyrelsen v/Jens Lorenzen og Anne Marie Ludvigsen
- Nyt fra Partnerudvalget v/Johanne Ludvigsen og Bente Bjerrum
- Nyt fra Skibet v/Steffen Steffensen
- Nyt fra Kulturudvalget v/Ole Jacobsen
- Nyt fra Naturudvalget v/Thomas Bregnballe og Søren Vinding
- Nyt fra Forskningsudvalget v/Xenia Salomonsen
- Nyt fra Sekretariatet: Ledelsesorientering

Referat:

Nyt fra formanden

Jens Lorenzen fortalte, at rådet sidste år på juni-mødet drøftede tilskudspuljen. I forlængelse af mødet anbefalede rådet dengang Nationalpark Vadehavets bestyrelse, at tilskudspuljen skal fortsætte og den samlede pulje gerne må andrage 100.000 kr. Bestyrelsen har bakket op om anbefalingen, nemlig at puljen og ansøgningsbeløbet hæves. Tilskudspuljen blev nedlagt grundet den varslede finanslovsreduktion, men bliver genoplivet og summen hæves til 100.000 kr. Bestyrelsen foreslår, at man kan give helt op mod 50.000 kr. til et enkelt projekt. Det skal drøftes hvad der kan gives tilskud til, da eksempelvis natur på private arealer kunne understøttes. Bestyrelsen skal afgøre om rådet skal drøfte hvordan midlerne kan søges og hvad der kan søges til på et kommende møde, dog sådan at puljen kan kommunikeres fra efteråret med start 1. januar.

Orientering fra bestyrelsen v/Jens Lorenzen og Anne Marie Ludvigsen

Jens Lorenzen henviste til referat fra bestyrelsesmødet den 19. februar.

Nyt fra Partnerudvalget v/Johanne Ludvigsen og Bente Bjerrum

Bente Bjerrum fortalte, at partnerudvalget havde haft planlægningsmøde i forbindelse med partnerdagen den 6. marts. Udvalget havde ikke en stor rolle i forbindelse med dagen, da sekretariatet håndterede den. En ting der blev rost på dagen var partnerdating, hvor partnerne fik talt rigtig godt sammen, da de fik stillet til opgave, at tale med partnere de ikke havde talt med før. Partnerudvalget har udgivet en partnerhåndbog, som handler om bæredygtighed og om hvordan man bliver en mere bæredygtig virksomhed.

Rådet bad om at se Partnerhåndbogen. Den bliver sendt til rådets medlemmer, så snart den er færdig.

Nyt fra Skibet v/Steffen Steffensen

Steffen Steffensen fortalte, at skibet har været 'i hi' hen over vinteren. De frivillige har haft månedlige arbejdsdage, hvor der er faste planer som følges samt og ad hoc-opgaver. Alle APV'er er opdateret, masten er pilleret af, renoveret og monteret igen. Der har været problemer med

oliefyret, det er blevet ordnet dels af de frivillige, dels af en montør. Sidste arbejdsdag er den 7. april, hvor der også er opstartsmøde. På opstartsmødet planlægges årets sejlads. Første tur ligger i maj.

Der er planlagte sejlads med folkeskoler, Ribe Katedralskole, Københavns Universitet samt ture til diverse arrangementer.

Nyt fra Kulturudvalget v/Ole Jacobsen

Ole Jacobsen informerede om, at der ikke været møde siden sidste møde i rådet og at han lidt vemodigt må trække sig, da han repræsenterer FLAG-puljen, som nu er nedlagt.

Anne Husum Marboe takkede Ole Jacobsen for samarbejdet i Kulturudvalget. Ole Jacobsen har været med siden udvalget blev nedsat. Jens Lorenzen takkede også for Ole Jacobsens aktive indsats i rådet gennem mange år.

Nyt fra Naturudvalget v/Peter Saabye Simonsen

Der var møde i udvalget den 4. februar. Boris Schønfelddt, som er ny repræsentant fra bestyrelsen i udvalget, er valgt som udvalgets nye formand.

Fra sommeren 2025 sættes markeringspæle op (mikroreservater) på den sydlige del af Fanø strand. Mikroreservaterne skal guide folk udenom de vigtigste fugleområder.

Der er fokus på invasive arter.

Udvalget er bekymret for, at økonomien i Grøn Trepert ikke bruges til forbedring af den natur, hvor den gavner mest og bedst.

Preben Friis-Hauge opfordrede til, at man bruger de fora de grønne organisationer er med i, så man sammen kan rejse sin bekymring.

Nyt fra Forskningsudvalget v/Peter Saabye Simonsen

Forskningsudvalget havde møde 28. februar, efter endnu en fantastisk Forskningsdag, som der var stor ros til og rigtig god tilslutning til, på trods af at der var deltagerbetaling. Udvalget havde bemærket, at der ingen kulturindlæg var. Peter Saabye Simonsen nævnte, at man er afhængig af indsendte oplæg. Der var ingen kulturelle indlæg indsendt i år. Udvalget havde endvidere sagt, at det var positivt med oplæg fra trilaterale partnere.

Anne Marie Ludvigsen fortalte, at det normalt er museerne der byder ind med kulturindlæg.

Grunden til, at der ingen indlæg var i år, kan skyldes den ringere bemanning på museerne.

Center for Vadehavsforskning er i en etableringsfase og arbejder med et projekt, hvor fokus er klimaforandringer (biologisk, geologisk og kulturelt).

Jens Lorenzen roste Forskningsdagen.

Nyt fra Sekretariatet: Ledelsesorientering

Peter Saabye Simonsen spurgte om der var spørgsmål til ledelsesorienteringen. Det var ikke tilfældet.

Bilag:

4.1 Ledelsesorientering fra bestyrelsesmødet den 19. februar 2025

4.2 Referat af bestyrelsesmødet den 19. februar 2025

4.3 Årsrapport 2024

4.4 Brev til Morten Dahlin vedr. diskrimination af studerende i landdistrikter og svar fra samme

Punkt 5 – Forslag til punkter til næste møde - Beslutningspunkt (10 min.)

Motivering:

Her har rådet mulighed for at komme med forslag til punkter til næste møde.

Referat:

Jens Lorenzen fortalte, at rådet på næste møde skal drøfte mere natur på private arealer og jagt og fiskeri på naturprojekters arealer. Herudover kommer tidligere formand for bestyrelsen og professor i turisme, Janne Liburd, og fortæller om regenerativ turisme på mødet. Det samme oplæg som hun præsenterede på Forskningsdagen, som virkelig satte tanker i gang.

Beslutning

- Rådet godkendte de kommende emner.

Punkt 6 – Eventuelt (5 min.)**Motivering:**

Rådet kan her komme med meddelelser mv.

Der er følgende events inden næste møde samt møder og arrangementer i 2025:

- 5. maj – indvielse af Juvre Engso
- 22.-24. maj – Naturmødet
- 25. maj – Nationalparkdag
- 11. juni 2025 - Rådsmøde
- 5. oktober 2025 - Ekskursion bestyrelse og råd-
- 21. oktober 2025 - Rådsmøde
- 3. december 2025 - Fælles bestyrelses- og rådsmøde

Orientering om nye regler for strandsejlere.

Rådet bedes komme med forslag til hvor årets ekskursion i efteråret kunne gå hen.

Referat:

Søren Vinding havde ønsket, at der bliver orienteret om de nye regler for strandsejlads, som er kommet bag på de fleste. Forbuddet mod strandsejlads vil få konsekvenser for erhvervsdrivende ved Vadehavet. Jens Lorenzen forklarede, at færdselsloven gælder i de områder, hvor der er strandsejlads og at strandsejlere er registreret som legetøj, hvorfor de ikke må køre der.

Jens Møller sagde, at strandsejlerne ikke beskadiger noget. Han opfordrede til, at rådet eller bestyrelsen skriver et bekymringsbrev til ministeriet, som har besluttet, at strandsejlads skal stoppe straks. Han mente, at vi bør give udtryk for, at vi ønsker der laves en plan for strandsejlads, som er støjsvagt og spændende. Jens Lorenzen spurgte, om rådet kan komme med forslaget, eller om det skal gennem bestyrelsen. Peter Saabye Simonsen forklarede, at det er bestyrelsen der skal beslutte om de vil kommentere, da det er en sag af politisk karakter.

Henrik Manø Stenrøjl Kristensen forklarede, at det er på baggrund af borgerhenvendelser, at politiet har fundet ud af, at det ikke er lovligt at køre med strandsejlere på strandene. Umiddelbart fortsætter de med strandsejlads i 2025, da de benytter sig af at have hævd.

Torben Korsgaard fortalte, at der har været møder om strandsejlads helt tilbage i 2023 og at det har været et kendt emne.

Rådet opfordrer bestyrelsen om at beslutte, om de vil indsende et bekymringsbrev.

Christiane Terhart spurgte om Nationalpark Vadehavet kan gøre noget, hvordan man forholder sig fremover og hvornår nationalparken kommenterer offentligt? Jens Lorenzen forklarede, at det er en afvejning bestyrelsen skal foretage.

Anette Liljensøe spurgte om bilag til møderne kan blive sendt før. Peter Saabye Simonsen forklarede, at selvom han forstår udfordringen, så bliver det svært at imødekomme, fordi bilagene først kan sendes når der foreligger en endelig dagsorden. Det vil blive noget rod at sende bilag til en dagsorden som ikke er færdig og afstemt med rådet og rådets formandskab.

Jens Lorenzen spurgte om nogen havde forslag til årets ekskursion. Bente Bjerrum foreslog, at vi tager ud og ser på steder med stednavne. Herudover var der ingen forslag. Peter Saabye Simonsen sagde, at sekretariatet vil komme med et forslag.

Jens Lorenzen orienterede om, at der er indvielse af Juvre Eng sø 5. maj. Rådet og bestyrelsen er inviteret. Miljøministeren har meldt sin ankomst.

Anette Liljensøe opfordrede til, at rådet deltager i Digeløbet 10. maj. Læs mere og tilmeld dig her: https://www.facebook.com/events/308140875666177?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A%7B%22surface%22%3A%22group%22%7D%7D

Pau Schramm fortalte, at havstrømmene i Vadehavet har ændret sig meget. De kan mærke det på fiskeriet og Lakolk strand er ved at forsvinde. Tidligere blev stranden større. Pau Schramm mente, at havstrømmenes forandring skyldes vindmølleparkerne i Tyskland. De sidste 35 års tilsanding er væk på 1 ½ år på Rømø. Peter Saabye Simonsen udtrykte, at det er en interessant problemstilling, som vi med fordel kan se på med opdateret viden. Kystdirektoratet er ved at være færdige med deres opmåling af Vadehavet og den viden kunne med fordel foreligge når vi tager diskussionen. Peter Saabye Simonsen fortalte, at vi er i forhandlinger med to professorer fra Københavns Universitet og vil søge Augustinusfonden om et projekt om bygningsarv, som netop omhandler kultur og klima. Her vil man drøfte hvad vi skal bevare når vandet stiger – hvem skal afgøre hvad der skal bevares og hvad er det som ikke skal bevares.

Christiane Terhart fortalte om TrilaWatt (<https://trilawatt.eu/en/>) i regi af det tidligere Vadehavsforum, som har en stor database, hvor de kan lave modeller, for at se forskellige scenarier. Måske man kan finde information her? Peter Saabye Simonsen nævnte, at de undersøgelser Cowi har lavet på havvindstigningerne kan supplere, ligesom der kører flere store trilaterale forskningsprojekter om havstrømme og havvandsstigninger, hvor Danmark dog desværre ikke er medfinansierende.